

POČET PŘÍPADŮ KYBERNETICKÉ KRIMINALITY ŘEŠENÝCH ONLINE PORADNOU E-BEZPEČÍ ROSTE I V DOBĚ KORONAVIROVÉ KRIZE.&NBSP;

Kamil KOPECKÝ

Přestože v době koronavirové krize se řada služeb zastavila, poradna projektu E-Bezpečí Univerzity Palackého v Olomouci funguje neustále a aktivně v součinnosti s Policií ČR pomáhá řešit palčivé problémy spojené se světem internetu. Meziročně dokonce zaznamenává nárůst počtu řešených případů - u vážných typů meziročně až o 60-70 procent. I v době krize pak řeší případy spojené s únikem intimních materiálů, vydíráním či dokonce vyhrožováním.

Stále častěji poradna zachycuje případy sextingu, které se týkají dětí mladších 18 let (a v řadě případů pak vzniklé materiály patří do oblasti dětské pornografie). Přestože může mít sexting i svá pozitiva (např. v textové podobě v rámci vztahu), v případě intimních fotografií a videí pak představuje vážné riziko. Problém ostatně demonstruje následující případ od 16leté Marie:

31. 3. 2020

Mám hrozný problém se sebevědomím a nedávno jsem si začala psát s jedním klukem. A já jsem se mu svěřila se svými problémama a on jediný mě pochopil. Poté na mě začal tlačit s nahýma fotkama a já o něj nechtěla přijít, protože jediný on mě pochopil a já o něj nechtěla přijít, tudíž jsem mu poslala moje nahé fotky... (Marie, 16 let).

Následuje dobře zmapovaná posloupnost - další požadavky, nadávky, nátlak, vydírání a vyhrožování apod. **Sexuálně motivovaná trestná činnost je velmi častým (přestože ne dominantním) druhem kybernetické kriminality a velmi často je spojena právě se vztahy dospívajících.** Na sexting však narazíme také v případě tzv. kybergroomingu, tedy cílené manipulace dítěte dospělým uživatelem internetu s cílem přimět je k osobní schůzce. Na osobní schůzky však samozřejmě chodí i osoby věkové blízké, což dokládá následující případ:

23. 3. 2020

Dobrý den, nedávno jsem narazila na kluka na seznamce a začali jsme si psát, dal mi svůj Instagram a začali jsme si tam psát. Dost se mi líbil a nechovala jsem se před ním prostě jako já. Setkali jsme se a on me opil a měli jsme sex. Myslím, že mě i fotil. Celou naši konverzaci si nafotil a teď ji dává po internetu společně s mými fotkami v kalhotkách. Teď dal odpočítávání na video na YouTube kde chce zveřejnit moji identitu a ukázat to všem. Nevím co mám dělat jsem strašně zoufalá. (Majka, 15 let)

Zde již vidíme zřetelně právní paradox ČR, kdy **osoba ve věku 15 let může mít sex, nesmí se však u něj natáčet či fotit, protože by mohla vznikat dětská pornografie, která se může v online prostředí dále šířit a může být využita - jako v tomto případě - k vydírání či vyhrožování.**

Těsně po zavedení karantény a omezeného pohybu osob nám do poradny dorazilo hned několik případů od uživatelů, kterým přišel v těchto dnech vyděračský e-mail (tzv. scam), který představuje velmi častý druh internetového podvodu těžícího především ze strachu. E-maily začínaly shodně takto:

30. 3. 2020

Možná mě neznáte a pravděpodobně se divíte, proč dostáváte tento e-mail, že? Jsem hacker, který praskl vaše zařízení. Na webové stránce pro video pro dospělé (porno) nastavím malware a hadam co, navštívili jste tento web, abyste se bavili (víte, co tím myslím). Když jste sledovali videa, váš internetový prohlížeč začal fungovat jako "HRDP - protokol Hidden Remote Desktop Protocol s keyloggerem, který mi umožňoval přístup k vaší obrazovce a webové kamere. Pote můj softwarový program získal všechny vaše

kontakty a soubory. Na navstivene webové stránky jste zadali heslo a ja jsem je zachytil. Samozrejme ji muzete zmenit nebo ji jiz zmenit. Ale to nevadi, muj malware jej pokazde aktualizoval. Podle meho nazoru je 550 (USD) spravedlivou cenou za nase male tajemstvi. Platbu provedete pomoci bitcoinu...

Jak sami vidíte na první pohled - e-mail je plný pravopisných chyb a pravděpodobně byl přeložen z jiného jazyka pomocí automatického překladače. E-mail tvrdí, že se hackerovi podařilo “nabourat” do vašeho počítače a získat od vás intimní materiály. Pokud jste však sami od sebe do počítače - a to s vypnutým antivirovým programem - nějaký podobný program nenainstalovali, riziko, že by se to někomu jen tak podařilo na dálku je velmi nízké. Tyto emaily těží především ze strachu, že vaše “intimní” materiály uniknou na internet a budete mít ostudu. Pachatel toto dobře ví a pomocí automatu rozešle na co největší množství e-mailových účtů právě tuto vyděračskou zprávu. A část uživatelů, kteří se bojí nejvíce, zareagují zaplacením “výpalného”. E-maily tohoto typu jsou v oblasti kybernetické kriminality pravidelnými stálicemi a informujeme o nich např. [zde](#).

Poradna E-Bezpečí funguje a bude fungovat i v těchto dnech, případě, že máte vy či vaše dítě problém spojený online světem, můžete nás anonymně kontaktovat na www.napisnam.cz.

Na závěr bychom rádi poděkovali našim partnerům, kteří nás v této těžké chvíli neopustili a pomáhají nám fungovat. Statutární město Olomouc bohužel z důvodu koronavirové krize veškeré financování poradny a dalších aktivit zastavilo a schválené projekty revokovalo, proto děkujeme především těm, kteří nám pomáhají právě v této těžké době - MŠMT, statutární město Ostrava a firmy O2 Czech Republic a Avast. Děkujeme!

Pro E-Bezpečí,
Kamil Kopecký